

УДК 796.071.42 : 378.6

Василенко Марина Миколаївна

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації
Національний університет фізичного виховання і спорту України, м. Київ
m_vasilenko@ukr.net

СТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ФІЗКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ МАЙБУТНІХ ФІТНЕС-ТРЕНЕРІВ В УКРАЇНІ

Анотація. У статті представлено сучасні тенденції реформування вищої фізкультурної освіти в контексті загальносвітової освітньої політики (глобалізація, інтернаціоналізація, європеїзація). Зазначено основні ризики та переваги входження вітчизняної фізкультурної освіти у європейський простір. З'ясовано, що професійна підготовка майбутніх фітнес-тренерів у вищих навчальних закладах стала предметом обмеженої кількості досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців. У більшості випадків автори обмежуються рамками одного з компонентів такої підготовки. Зроблено висновок про необхідність розробки теоретичних та методичних засад професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у вищих навчальних закладах.

Ключові слова: фітнес-тренер; вища освіта; вищий навчальний заклад; професійна підготовка; фізична культура і спорт.

Постановка проблеми дослідження. Сучасною ознакою української системи вищої освіти у галузі «фізична культура і спорт» є масштабна її трансформація з урахуванням загальносвітових тенденцій та вимог ринку праці. Зокрема це стосується і підготовки фахівців в межах спеціалізації «фітнес та рекреація». У зв'язку з цим, на нашу думку, відкритим питанням залишається з'ясування особливостей та перспектив формування професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів з урахуванням вимог сучасної вищої школи.

Отже, **мета нашого дослідження** полягає в узагальненні наукової думки щодо тенденцій та проблем становлення системи вищої фізкультурної освіти майбутніх фітнес-тренерів.

Виклад основного матеріалу. Оскільки вища фізкультурна освіта є невід'ємною частиною системи вищої освіти, на нашу думку, є доцільним з'ясувати проблеми та тенденції розвитку сучасної освітньої політики в Україні.

Проблеми та перспективи інтеграції України в освітній простір європейських країн, переваги та ризики, пов'язані з реформуванням вищої освіти досліджувались і досліджуються у працях вітчизняних та іноземних науковців (В. Андрущенко,

І. Зязюн, Н. Побірченко, О. Ігнатюк, В. Буряк, В. Грубінко, І. Бабин, А. Алексюк, В. Бондар, В. Галузинський, М. Євтух, В. Огнев'юк; Л. Безчасний та інші вчені).

У дослідженні С. Іванової наголошується, що нині вчені виявляють три тенденції (глобалізація, інтернаціоналізація, європеїзація), що по-різному впливають на процеси у галузі вищої освіти [12].

За переконанням одного з відомих теоретиків університетської освіти П. Скотта, «глобалізація є найфундаментальнішим викликом, із яким стикнулася вища школа за всю тисячолітню історію» [22]. Це, на думку Г. Калінічевої, «детермінує направленість вищої освіти на сприйняття зміни як природної норми, а застою – як прикрого винятку» [13].

М. Кудря розглядає і негативні прояви глобалізації, які визначаються у загрозі втрати національно-культурної ідентифікації, глобальній маркетизації, прагматизації з причин поглинання англо-американською моделлю вищої школи [15, 145]. Ми поділяємо думку І. М. Друзя про те, що переосмислення підходів до формування сучасного фахівця, має здійснюватись з максимальним збереженням накопиченого досвіду, національних традицій, систем і методів організації навчального процесу та організаційних форм навчання [9].

Що стосується європеїзації, то відповідно до сучасної парадигми вищої освіти, основні положення якої задекларовані у Довіднику користувача європейської кредитно-трансферної системи 2015 (ЄКТС), у вищій освіті набувають значення такі позиції: 1). Студентоцентроване навчання (student-centred learning). 2) Навчання, орієнтоване на вихід (output-oriented study programme). 3) Компетентнісний підхід в побудові та реалізації навчальних програм (competence-based approach). 4) Навчання, орієнтоване на результати (result-based education) [8].

Незважаючи на сказане вище, концепція європеїзації вищої освіти має неоднозначне трактування та не завжди розглядається позитивно всіма країнами-учасницями Болонської декларації. Так, до викривлень принципів Болонської системи в Україні Ю. М. Рашкевич називає помилки у впровадженні кредитно-модульної системи, неправомірній зміні переліків назв напрямів та спеціальностей [19, 5-7].

Процеси реформування вищої освіти активно впливають і на систему вищої фізкультурної освіти. Ряд науковців (Л.П. Сущенко, В.О. Магін, Л. В. Денисова, А.В. Сватъєв, Н. С. Свірщук та ін.), розглядаючи сучасний стан вищої фізкультурної освіти, вказують на необхідність перегляду підготовки фахівців для галузі фізичної культури та спорту [7].

Н. Ю. Мельникова дотримується позиції, відповідно до якої провідною умовою оновлення змісту вищої фізкультурної освіти в перспективі повинна бути перш за все її фундаментальність [16].

Разом з тим, як зазначає В. М. Разуванов, принципом реформування змісту вищої фізкультурної освіти є підвищення рівня підготовленості по всіх її розділах, виражене у фіксації більш високого рівня вимог за певними розділами підготовки при використанні оптимальних форм взаємодії спеціалізованої, загальнонаукової і гуманітарної компоненти знань. Пріоритетною формою навчання, на думку дослідника, повинна стати самостійна робота з орієнтацією майбутніх фахівців на самоосвіту, виражену в безперервному підвищенні свого загальнокультурного, інтелектуального та професійного рівня, при цьому вона повинна бути повноцінним компонентом навчальних планів і програм [18].

Досліджуючи інноваційні педагогічні технології, які необхідно впроваджувати у начальний процес майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту, С. І. Баландін наголошує на важливості застосування проектних міждисциплінарних підходів на основі інтеграції навчальної, науково-дослідницької та практикоорієнтованої діяльності студентів для вирішення реальних завдань професійної діяльності в обраному виді спорту [3].

На переконання А. В. Сватъєва, однією з проблем галузі є невідповідність змісту й організації навчальної діяльності студентів вищих навчальних закладів та особливостей майбутньої професійної діяльності фахівців фізичного виховання та спорту. Крім того, вчений вважає, що важливу роль у підготовці майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту до професійної діяльності належить такому чиннику, як конкурентоспроможність професійної підготовки майбутніх фахівців [21].

Проблему формування конкурентоспроможності у майбутніх фахівців фізичної культури та спорту детально розглядали такі російські науковці як С. А. Хазова [25, 120-134] та М. М. Ебзєєв [26, 34].

Незважаючи на велику кількість наукових робіт присвячених проблемам реформування системи професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури, на жаль, задекларовані пропозиції залишаються на рівні теорії та не реалізуються на практиці. Ми згодні з думкою Ф. І. Собянїна та С. Г. Дудкіною про те, що введення тестування, як форми контролю знань не відповідає принципу гуманізації. Крім того, використання тестів обмежує охоплення повного обсягу знань, який вимагається. Іншою проблемою, яка поки що залишається не вирішеною – це механічне зменшення аудиторних занять та збільшення обсягу самостійної роботи за Болонським процесом навчання, впровадження якого не може бути ефективним без докорінної зміни підходів до організації самостійної роботи студентів [23].

Крім того, Т. Е. Круглова звертає увагу на те, що традиційним у вищій фізкультурній освіті залишається «споживчий» стиль навчання, який не здатний вирішити завдання підготовки сучасного фахівця в умовах глобалізації світу та швидкого розвитку фізкультурних технологій. У своєму дослідженні автор вказує на тенденцію технократизації, мінімізації духовної культури та максимізації спеціальних професійних умінь, проте акцентує на гуманітарному феномені освіти, який передбачає міжособистісну взаємодію його учасників. В таких умовах, на думку Т. Е. Круглової, змінюється роль викладача-педагога, зростає значення впровадження діалогу в контексті навчання студентів та супроводу отримання освіти [14].

Наступною проблемою, на яку звертає увагу Ф. І. Собянїн, є «фрагментарна» підготовленість студентів вищих навчальних закладів фізкультурного профілю. Таку ситуацію ускладнює тенденція до механічного об'єднання дисциплін в окремий модуль, що сприяє поверхневому засвоєнню матеріалу, порушенню логіки викладання, призводить до неможливості в повній мірі оцінити засвоєний матеріал [23]. Той же вчений справедливо наголошує на необхідності перегляду критеріїв

оцінки реальної якості освіти вищої фізкультурної освіти. На його думку, традиційним є те, що оцінювання результатів навчання зводиться до вивчення навчальної документації, оцінці «залишкових знань». Проте відомо, що головним результатом вищої освіти є новоутворення особистості, а критерієм – творча готовність до майбутньої професійної діяльності. Ф. І. Собянін робить висновок про необхідність переорієнтації вищої фізкультурної освіти на культуролого-акмеологічний підхід, що передбачає опору на такі категорії, як: «професійна здатність», «індивідуальна траєкторія розвитку» тощо.

Крім того, наш власний досвід викладання у системі вищої фізкультурної освіти дозволяє стверджувати, що важливою проблемою у вищій школі є відсутність дієвих механізмів формування навчальної мотивації у студентів. Це пов'язано, на нашу думку, з низькою факторів. По-перше, це обмежена можливість відрахування студента за результатами навчання та, відповідно, завищений рівень оцінювання успішності (оскільки кількість викладачів залежить від кількості студентів). По-друге, низький рівень викладання дисциплін. Це пов'язано з тим, що з певних причин (в тому числі, економічних) у ВНЗ знижується кількість висококваліфікованих викладачів, які мають реальний практичний досвід роботи, а частина «теоретиків» не може забезпечити високу готовність майбутніх фахівців до професійної діяльності. По-третє, перевантаження українського викладача веденням різних форм документації, що обмежує час на підготовку до занять та підвищення власної кваліфікації.

В зв'язку з цим, цікавим, на нашу думку, є досвід діяльності Колумбійського університету у м. Нью-Йорк (Columbia University in the city of New York), в якому запроваджені такі механізми регулювання навчального процесу: 1) оцінювання знань студентів за середньою «кривою» успішності групи; 2) автоматичний рейтинг студентів за всіма видами робіт за індивідуальним планом; 3) отримання оцінки нижче «В» та факт списування є підставою для виключення з ВНЗ в наступному семестрі; 4) існування інституту ТА (Teachers's Assistant), коли асистенти викладачів виконують перевірку домашніх завдань, відповідають на питання студентів. При цьому асистентів набирають з числа студентів, яким ця робота

оплачується; 5) викладачі оцінюються за багатьма показниками (в тому числі, коментарями студентів), які аналізуються керівництвом та мають вирішальне значення про продовження або розірвання контрактів [27].

Таким чином, проблема приєднання вищої освіти України до Болонського процесу та супутніх проблем залишається предметом жвавих дискусій у професійному та науковому середовищі. При цьому задекларовані підходи до освіти не завжди розглядаються позитивно всіма країнами-учасницями Болонської декларації.

За логікою нашого дослідження, крім виявлення характерних проблем, властивих сектору вищої фізкультурної освіти, необхідно дослідити потенціал наукової думки щодо специфічних аспектів професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів до роботи у сфері оздоровчого фітнесу.

Аналіз науково-методичної літератури свідчить про те, що питаннями професійної підготовки фітнес-тренерів займалися, переважно американські та російські вчені. Ще у 2007-2009 роках О. Г. Сайкіна та Г. М. Лаврухіна, стверджували, що в умовах стрімкого розвитку фітнес-індустрії та дефіциту висококваліфікованих кадрів, існуюча система підготовки фахівців з фізичної культури у вищих навчальних закладах є недостатньою для успішної професійної діяльності у сфері фітнесу. Це, на думку науковців, пов'язано з орієнтацією навчальних програм на підготовку фахівців спортивної орієнтації (тренерів з видів спорту) та педагогів загальноосвітніх закладів. Вчені підсумовують, що сучасне суспільство вимагає перегляду спрямованості та якості навчання майбутніх фахівців в галузі фізичної культури [20, 126-221].

В теперішній час, як свідчать роботи Т. Г. Беставішвілі, Т.Є. Круглової, О.О. Берест, В. Вавілова та інших фахівців, ситуація з дефіцитом висококваліфікованих фітнес-тренерів залишається як в Росії, так і на Україні [5, 67-97].

Звертаємо увагу на незначну кількість системних наукових досліджень присвячених процесу підготовки майбутніх фітнес-тренерів у вищих навчальних закладах. Більшість робіт присвячені обґрунтуванню професійних компетентностей

фахівців сфери оздоровчого фітнесу, детальний аналіз яких було представлено в наших попередніх публікаціях [10].

Український дослідник В. О. Пономарьов, який розглядав проблему формування професійно-педагогічної компетентності майбутніх тренерів з атлетичної гімнастики, засвідчує, що «досягнення необхідного рівня професійно-педагогічної компетентності фахівця можливе внаслідок забезпечення таких педагогічних умов: запровадження адекватної, науково обґрунтованої моделі формування професійно-педагогічної компетентності, яка містить ряд взаємопов'язаних компонентів: соціальний запит, мету, етапи, домінуючі форми, методи та зміст педагогічного процесу; відтворення соціально-ціннісної місії тренерської професії в мотиваційній та ціннісно-змістовій структурах особистості майбутнього тренера через інтегративний, висококонтекстуальний та інтерактивний характер викладання предметів психолого-педагогічного напрямку; спрямування дисциплін професійно-практичного блоку, педагогічної практики, спеціальних тренерських курсів спортивного клубу на забезпечення відповідності специфіки професійно-педагогічної компетентності майбутнього тренера з атлетичної гімнастики особистісним характеристикам фахівця у поведінковій, емоційно-вольовій та когнітивній сферах» [17].

І. Боднар вважає, що фахівці з шейпінгу, крім базових знань вищої фізкультурної освіти, повинні мати глибокі знання з питань харчування в ана- і катаболічній фазах тренування, вміти враховувати індивідуальні особливості показників медичного анамнезу тих, хто займається, володіти знаннями про нові розробки у сфері фізкультурно-оздоровчих технологій, косметології, гігієни і т.п. [6].

Єдиною фундаментальною науковою працею, присвячену розробці концептуальних основ підготовки тренерів з дитячого фітнесу можна назвати роботу О. Г. Сайкіної. Проте дослідниця торкається питань підвищення кваліфікації та перепідготовки фізкультурних кадрів [20].

У педагогічній літературі з'являються праці присвячені проблемі готовності учителів фізичного виховання до впровадження фітнес-технологій. Це, на нашу

думку, свідчить про значний потенціал фітнесу як навчальної дисципліни для підготовки фахівців різних кваліфікацій. В зв'язку з цим, заслуговує уваги робота А. О. Твеліної, яка досліджувала соціально-педагогічні передумови використання засобів оздоровчого фітнесу в системі підготовки майбутніх учителів фізичної культури [24].

У своєму дисертаційному дослідженні, О. А. Атамась теоретично обґрунтувала та експериментально перевірила педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до впровадження технологій оздоровчого фітнесу, до яких віднесено: інтенсифікацію змісту підготовки майбутніх учителів фізичної культури за рахунок введення дисциплін варіативного блоку; розвиток професійного інтересу майбутніх учителів фізичної культури до впровадження технологій оздоровчого фітнесу; забезпечення оволодіння досвідом упровадження технологій оздоровчого фітнесу в процесі проходження практик [2].

М. Р. Батіщева характеризує готовність майбутніх учителів фізичної культури до проведення оздоровчої гімнастики та фітнесу з дівчатами-старшокласницями «як інтегральну якість особистості випускника вищого навчального закладу, що ґрунтується на психолого-педагогічних, медико-біологічних, валеологічних знаннях, а також знаннях методики викладання оздоровчої гімнастики та фітнесу в загальноосвітній школі, що забезпечує ефективне проведення уроків та позакласних заходів з дівчатами старшокласницями» [4].

Висновки та перспективи подальших наукових пошуків Таким чином, з'ясовано, що система вищої фізкультурної освіти відображає наявні світові тенденції, що одночасно стимулюють її розвиток та висувають певні проблеми. При цьому професійна підготовка майбутніх фітнес-тренерів стала предметом обмеженої кількості досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців. У більшості випадків автори обмежуються рамками одного з компонентів такої підготовки.

Очевидно, що до сьогодні не вирішеними залишаються питання теоретичних та методичних засад професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у вищих навчальних закладах. Це, в свою чергу, не дозволяє в повному обсязі осмислити її як

цілісну педагогічну систему і свідчить про необхідність подальшої розробки цього питання на теоретико-методологічному та практичному рівнях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Актуальные проблемы развития фитнеса в России: Сборник материалов Всероссийской научно-практической конференции /под. ред. проф. Г.Н. Пономарева. – СПб. : Изд-во РГПУ им. Л. И. Герцена, 2009 – 260 с.
2. Атамась О. А. Формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до впровадження технологій оздоровчого фітнесу : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук : 13.00.04 / О.А. Атамась. – Київ, 2015. – 20 с.
3. Баландин С. И. Междисциплинарный подход в подготовке кадров для области физической культуры и спорта : автореф. дис. на соискание ученой степени канд. пед. наук : 13.00.08 / С. И. Баландин. – Санкт-Петербург, 2012. – 24 с.
4. Батіщева М. Р. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до проведення оздоровчої гімнастики та фітнесу з дівчатами-старшокласницями : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук : 13.00.04 / М. Р. Батіщева. – Луганськ, 2009. – 20 с.
5. Беставишвили Т. Г. Разумный фитнес. Книга руководителя / Т. Г. Беставишвили. – СПб.: Изд-во «Нестор-История», 2011. – 536 с.
6. Боднар І. Підготовка фахівців з шейпінгу в умовах ступеневої системи освіти / І. Боднар, В. Ігумен, М. Линець // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2002. – № 2-3. – С. 30-32.
7. Денисова Л. В. Хмарні технології в освітньому процесі вищих навчальних закладів фізичної культури і спорту: стан питання та перспективи застосування / Л. В. Денисова // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Сер. : Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. – 2014. – Вип. 118(2). – С. 35-38.
8. Довідник користувача Європейської системи трансферу та накопичення кредитів (ЄКТС) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://euroosvita.osp-ua.info/html/ch3/dovidnyk-ekts.html>.
9. Друзь І. М. Педагогічна система підготовки фахівців в умовах Болонського процесу / Актуальні проблеми підготовки фахівців в умовах кредитно-модульної системи: досвід вирішення та перспективи розвитку // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2011. – № 1. – С. 68-71.
10. Дугчак М. В., Василенко М. М. Теоретичне обґрунтування кваліфікаційної характеристики фітнес-тренера // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2013. – № 2. – С. 17-21.
11. Єсіна Н. Сутність та розвиток інтелектуально-творчих здібностей студентів / Н. Єсіна // Сучасні тенденції розвитку освітнього процесу України: Збірник наук. праць / За заг. ред. Г. Є. Гребенюка. – Харків: Стиль-Іздат, 2006. – С.302.
12. Іванова С. Вища освіта України як об'єкт впливу глобальних освітніх процесів / С. Іванова // Імідж сучасного педагога. – 2013. – № 6. – С. 9-11.
13. Калінічева Г. Вища освіта України в контексті сучасних цивілізаційних змін / Г. Калінічева // Українознавчий альманах. – 2014. – Вип. 17. – С. 146-149.
14. Круглова Т.Э. К вопросу о роли преподавателя в системе высшего профессионального образования / Т.Э. Круглова // Вестник Балтийской педагогической академии. – Вып. 74. – 2007. – С. 88-92.
15. Кудря М. М. Педагогічні засади збереження національної ідентичності вищої освіти України в контексті глобалізації : дис. канд. пед. наук. : 13.00.01 // М.М. Кудря. – Житомир, 2012. – 193 с.

16. Мельникова Н. Ю. Проблемы модернизации профессионального образования в сфере физической культуры и спорта / Н. Ю. Мельникова // Олімпійський спорт і спорт для всіх: тези доповідей ІХ Міжнародного наукового конгресу. – 20-23 вересня 2005 р. – Київ. – С. 921.
17. Пономарьов В. О. Формування професійно-педагогічної компетентності майбутнього тренера з атлетичної гімнастики у процесі фахової підготовки: автореф. дис. на здобуття наук. ступеню канд. пед. наук: 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / В. О. Пономарьов. – Запоріжжя, 2010. – 20 с.
18. Разуванов В. М. Совершенствование физкультурного образования на основе реализации современных тенденций развития высшей школы: автореф. дисс. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / В.М. Разуванов. – Минск, 2004. – 23 с.
19. Рашкевич Ю. М. «Болонський процес та нова парадигма вищої освіти»: монографія / Ю. М. Рашкевич. – Львів: Львівська політехніка, 2014. – 168 с.
20. Сайкина Е. Г. Концептуальные основы подготовки специалистов по фитнесу в современных социокультурных условиях [монография] / Е.Г. Сайкина. – СПб.: Изд-во РГПУ им. А. И. Герцена, 2007. – 393 с.
21. Сватъев А. В. Особливості підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту до професійної діяльності у вищих навчальних закладах // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах.– 2014. – Вип. 35 (88). – С. 519-525.
22. Скотт П. Глобализация и университет / П. Скотт // ВВШ «Alma Mater». – 2000. – № 4. – С. 3-8.
23. Собянин Ф. И. О компетентности и профессиональном мастерстве специалистов в сфере физической культуры / Ф. И. Собянин, С. Г. Дудкіна // Физическое воспитание студентов. – 2013. – № 1. – С. 68-73.
24. Твеліна А. О. Соціально-педагогічні передумови використання засобів оздоровчого фітнесу в системі підготовки майбутніх вчителів фізичної культури / А. О. Твеліна // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Сер. : Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. – 2014. – Вип. 118 (2). – С. 232-236.
25. Хазова С. А. Развитие конкурентоспособности специалистов по физической культуре и спорту в процессе профессиональной подготовки: [монография] / С.А. Хазова. – Майкоп, 2011. – 371 с.
26. Эбзеев М. М. Отрасль «физическая культура» в условиях рыночной экономики и подготовка будущих работников к решению её задач в процессе вузовского обучения : автореф. дис. на соиск. ученой степени доктора пед. наук : 13.00.08 / М.М. Эбзеев.– Майкоп, 2009. .– 57 с.
27. Columbia University in the city of New York [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.columbia.edu/content/faculty-staff.html>

Рецензент

Сущенко Л.П. – д. пед. н., проф.

Стаття надійшла до редакції 06.09.2016.

СТАНОВЛЕНИЯ СИСТЕМЫ ВЫСШЕГО ФИЗКУЛЬТУРНОГО ОБРАЗОВАНИЯ БУДУЩИХ ФИТНЕС-ТРЕНЕРОВ В УКРАИНЕ

Василенко Марина Николаевна

кандидат наук по физическому воспитанию и спорту, доцент кафедры здоровья, фитнеса и рекреации

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины, г. Киев

m_vasilenko@ukr.net

Аннотация. В статье представлены современные тенденции реформирования высшего физкультурного образования в контексте общемировой образовательной политики (глобализация, интернационализация, европеизация). Указаны основные риски и преимущества вхождения отечественной физкультурного образования в европейское пространство. Выяснено, что профессиональная подготовка будущих фитнес-тренеров в высших учебных заведениях стала предметом ограниченного количества исследований отечественных и зарубежных ученых. В большинстве случаев авторы ограничиваются рамками одного из компонентов такой подготовки. Сделан вывод о необходимости разработки теоретических и методических основ профессиональной подготовки будущих фитнес-тренеров в высших учебных заведениях.

Ключевые слова: фитнес-тренер, высшее образование; высшее учебное заведение; профессиональная подготовка; физическая культура и спорт.

ESTABLISHING OF HIGHER PHYSICAL EDUCATION SYSTEM OF FUTURE FITNESS TRAINERS IN UKRAINE

Vasylenko Maryna Nykolaevna

PhD in physical education and sport, associate professor of the Department of Health, Fitness and Recreation

National University of Physical Education and Sport of Ukraine, Kiev

m_vasilenko@ukr.net

Abstract. The article presents modern trends of higher physical education reform in the context of global education policy (globalization, internationalization, Europeanization). The main risks and benefits of entering of national physical education into the EU are indicated in the article. It was found that training of future fitness trainers in higher education was the subject of a limited number of researches by domestic and foreign scientists. In most cases, authors confine themselves to one of a component of this training. The conclusion is that it is necessary to develop theoretical and methodological foundations for future fitness trainers' training in higher education.

Keywords: fitness trainer; higher education; higher educational establishment; vocational training; physical culture and sport.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Actual problems of development of fitness in Russia: Sbornik materialov Vserossijskoj nauchno-prakticheskoy konferencii /pod. red. prof. G.N. Ponomareva. – SPb.: Izd-vo RGPU im. L. I. Gercena, 2009 – 260 p. p. (in Russian).
2. Atamas` O. A. Formation of future teachers of physical training to the introduction of technology health fitness: avtoref.diss. kand. ped. nauk: 13.00.04 / O. A. Atamas`. – K., 2015. – 20 p. (in Ukrainian).
3. Balandin S. I. Interdisciplinary approach in training for the field of physical culture and sports: avtoref.diss. kand. ped. nauk: 13.00.08 / S. I. Balandin. – Sankt-Peterburg, 2012. – 24 c. (in Russian).
4. Batishheva M. R. Training of future teachers of physical education for the health and fitness of gymnastics girls high school: avtoref. diss. kand. ped. nauk: 13.00.04 / M. R. Batishheva. – Lugans`k, 2009. – 20 p. (in Ukrainian).

5. Bestavishvili T. G. Intelligent fitness. Book head / T. G. Bestavishvili– SPb.: Izd-vo «Nestor-Istorija», 2011. – 536 p. (in Russian).
6. Bodnar I. Training of shaping in terms of level of education / I. Bodnar, V. Igumen, M. Ly`necz` // Teoriya i metody`ka fizy`chnogo vy`xovannya i sportu. – 2002. – № 2-3. – P. 30-32. (in Ukrainian).
7. Deny`sova L. V. Cloud technology in the educational process of higher educational institutions of physical culture and sports: state and prospects of the issue / L. V. Deny`sova // Visny`k Chernigivs`kogo nacional`nogo pedagogichnogo universy`tetu. Ser.: Pedagogichni nauky`. Fizy`chne vy`xovannya ta sport. – 2014. – Vy`p. 118(2). – P. 35-38. (in Ukrainian).
8. Dovidny`k kory`stuvacha Yevropejs`koyi sy`stemy` transferu ta nakopy`chennya kredy`tiv (YeKTS) [Elektronny`j resurs]. – Rezhym`m dostupu: <http://eurosvita.osp-ua.info/html/ch3/dovidnyk-ekts.html>. (in Ukrainian).
9. Druz` I. M. Educational system of training in the Bologna process / Aktual`ni problemy` pidgotovky` faxivciv v umovax kredy`tno-modul`noyi sy`stemy`: dosvid vy`rishennya ta perspekty`vy` rozvy`tku // Teoriya i prakty`ka upravlinnya social`ny`my` sy`stemamy`. – 2011. – № 1. – P. 68-71. (in Ukrainian).
10. Dutchak M. V., Vasy`lenko M. M. The theoretical substantiation of fitness trainer's qualifying characteristics // Pedagogika, psy`xologiya ta medy`ko-biologichni problemy` fizy`chnogo vy`xovannya i sportu. – 2013. – № 2. – P. 17-21. (in Ukrainian).
11. Yesina N. Essence and development of intellectual and creative abilities of students / N H. Yesina // Suchasni tendenciyi rozvy`tku osvith`nogo procesu Ukrayiny`: Zbirny`k nauk. pracz` / Za zag. red. G. Ye. Grebenyuka. – Xarkiv: Sty`l`-Izdat, 2006. – P 302. (in Ukrainian).
12. Ivanova S. Higher education Ukraine as an object of influence of global educational processes / S. Ivanova // Imidzh suchasnogo pedagoga. – 2013. – № 6. – P. 9-11. (in Ukrainian).
13. Kalinicheva G. Higher education Ukraine in the context of modern civilization changes / G. Kalinicheva // Ukrayinoznavchy`j al`manax. – 2014. – Vy`p. 17. – P. 146-149. (in Ukrainian).
14. Kruglova T.Je. The role of the teacher in system of higher education / T.Je. Kruglova // Vestnik Baltijskoj pedagogicheskoy akademii. – Vyp. 74. – 2007. – P. 88-92. (in Russian).
15. Kudrya M. M. Teaching principles of preservation of national identity higher education in Ukraine in the context of globalization: avtoref.diss. kand. ped. nauk: 13.00.01 / M.M. Kudrya. – Zhy`tomy`r, 2012. – 193 p. (in Ukrainian).
16. Mel`nikova N. Ju. Problems of professional education modernization in the sphere of physical culture and sports / N. Ju. Mel`nikova // Olimpijs`ky`j sport i sport dlya vsix: tezy` dopovidej IX Mizhnarodnogo naukovogo kongresu. – 20-23 veresnya 2005 r. – Ky`yiv. – P. 921. (in Russian).
17. Ponomar`ov V. O. Formation of professional pedagogical competence of future athletic gymnastics coach in the professional training: avtoref.diss. kand. ped. nauk: 13.00.04 / V. O. Ponomar`ov. – Zaporizhzhya, 2010. – 20 p. (in Ukrainian).
18. Razuvanov V. M. Improving sports education based on the implementation of the higher school of modern development trends: avtoref.diss. kand. ped. nauk: 13.00.04 / B.M. Razuvanov. – Minsk, 2004. – 23 p. (in Russian).
19. Rashkevych Yu. M. «The Bologna Process and the new paradigm of higher education»: monografiya / Yu. M Rashkevych . – L`viv: L`vivs`ka politexnika, 2014. – 168 p. (in Ukrainian).
20. Sajkina E. G. Conceptual bases of training of specialists in fitness in the contemporary socio-cultural conditions [monografija] / E. G. Sajkina– SPb, 2007. – 393 p. (in Russian).

21. Svat`yev A. V. Features of training of future specialists in physical education and sport to professional activities in higher education // *Pedagogika formuvannya tvorchoyi osoby`stosti u vy`shnij i zagal`noosvitnij shkolas.* – 2014. – Vy`p. 35 (88). – P. 519-525. (in Ukrainian).
22. Skott P. Globalization and the University / P. Скотт Skott // *BIII «Alma Mater».* – 2000. – № 4. – P. 3-8. (in Russian).
23. Sobjanin F. I. On the competence and professional skills of specialists in the sphere of physical culture / I. Sobjanin, S. G. Dudkina // *Fizicheskoe vospitanie studentov.* – 2013. – № 1. – P. 68-73. (in Russian).
24. Tvelina A. O. Socio-educational prerequisites use of health fitness in training future teachers of physical culture / A. O. Tvelina // *Visny`k Chernigivs`kogo nacional`nogo pedagogichnogo universy`tetu. Ser.: Pedagogichni nauky`. Fizy`chne vy`xovannya ta sport.* – 2014. – Vy`p. 118 (2). – P. 232-236. (in Ukrainian).
25. Xazova S. A. Development specialists competitiveness for physical culture and sports in the process of professional preparation: [monografija] / S. A. Xazova. – Majkop, 2011. – 371 p. (in Russian).
26. Jebzeev M. M. Industry «Industry "Physical culture" in terms of the economy and future workers for the Preparation Solution Her tasks in the process of higher education: avtoref.diss. dokt. ped. nauk: 13.00.08 / M.M. Jebzeev.– Majkop, 2009. – 57 p. (in Russian).
27. Columbia University in the city of New York [Elektronny`j resurs] – Rezhy`m dostupu: <http://www.columbia.edu/content/faculty-staff.html> (in English).